

Massa- URHEILU

N:o 5-6 - 1949

Tässä numerossa julistamme
ASIAMIESKILPAILUN
Ohjeet liitteenä

LENTOPALLO on myös syksyn peli

SISÄLTÄÄ-mm.:

Propagandasarjat / Lentopallotarjat ovat pyö-
rineet / Kuulumisia / Terveisiä Galdhöpigeniltä,
Pohjois-Euroopan korkeimmalta tunturilta / Pol-
kupyörällä Helsingistä Kilpisjärvelle ja takaisin /
Kansanuinnit 1949 Osoitus uintiharrastuksen jat-
kuvasta lisääntymisestä / Koti-olympialaiset Vuo-
katissa / Vilniemeenkin voi vaeltaa / Vilniemi
verraton leiripaikka / Loanilan leirillä Piispan-
mukassa / Tunturisusi hymyilee kuolemalle / Pir-
kan Latu rynnistää / Hirmuisen suuria haukia /
Aaretti valehtelee / Liikuntaneuvojen palsta /
Uruguayn urheilusta / Sarjokuva: Mennyttä ke-
sää muistellen / Kilpisjärven kesäleirit / Kir-
jallisuutta / Edustushiihtäjämme harjoitelleet
järkevästi / Pieniä paloja lentopallosta / Tie-
dättekö?

Osallistukaa asiemieskilpailuumme!

Helsingin Ladun lentopallon propagandasarja syksyllä keräsi kolmen vii-
kon aikana runsaasti katselijoita pelikenttien reunoille. Kuvamme lop-
puottelusta VR Pasila—Helvar. Helvarin pelaaja valmistautuu syöttämään
verkolla kanssapelaajalleen, että tämä voisi suorittaa iskunlyönnin Pasi-
lan kentälle. Verkkotuomari seuraa tilannetta pilli suussa ja silmä kovana!

Valok. Viitasalo,

Massa- URHEILU

AKSELI KASKELA, päätoimittaja

T. I. SORJONEN

**FRANS SAASTAMOINEN, toimitussih-
teeri ja taloudenhoitaja.**

Julkaisija SUOMEN LATU r.y., Helsinki, Korkeavuorenkatu
25 A 1, puhelimet 34 064, 39 500 ja 24826 (ilmoitukset),
siirtotili (tilaukset ja ilmoitukset) 6401 ja (kannatusilmoitukset)
22071.

Tilaushinta mk 225:— vsk.

*Hyvä tapa vaatii, että kirjoituksia ja kuvia lainatessa lähde mai-
nitaan.*

Lehtemme ilmestyy v. 1949 7:nä numerona.

*Massaurheilun tilauksia vastaanottavat postitoimistot, asiamie-
het ja Rautatiekirjakaupan myymälät.*

PROPAGANDAsarjat

Helsingissä pelattiin viime keväänä lentopallon propa-
gandasarja, johon osallistui 23 joukkuetta. Tänä
syksynä sarja uusittiin, ja nyt Helsingin Latu sai liik-
keelle 74 joukkuetta. Pirkan Ladun järjestämään lento-
pallisarjaan Tampereella innostui 62 joukkuetta. Tä-
män lisäksi on eri puolilla maata ainakin Rovaniemellä
myöten, mutta uskottavasti pohjoisempanakin, pelattu
satoja ns. puulaaki- tai vastaavia otteluita, puhumatta-
kaan siitä, että lentopalloharrastus yksityisten henkilöi-
den keskuudessa on saavuttanut yllättävät mittasuhteet.
Liikkuessa jopa maaseudulla saattaa maalaistalon pihalla,
sopivalla metsäaukealla tms. paikassa nähdä käymässä
reippaan kilvoittelun.

Lentopallo on lähtenyt pyörimään!

Eikä tässä kyllin. Asiantuntijat tunnustavat jo len-
topallon »koko kansan» liikuntamuodoksi, ja sano-
malehtien urheiluosastotkin — vieläpä kaikista päät-
tään aivan toimittajain omakohtaisen harrastuksen an-
siosta! — ovat avanneet tärkeälle tekstille varatut
palstansa.

Urheilun propagandajärjestölle on tietysti erittäin
mieluisaa todeta tämä. Hedelmää kantava työ on teki-
jälleen paras kiitos. Näin ajattelevat myös ne kymmenet
yksityiset henkilöt, jotka aktiivisina SL:n jäseninä ovat
kantaneet esim. propagandasarjojen runsaiden toimi-
henkilötehtävien taakan uhraten miltei jokaisen iltansa

monien viikkojen aikana. Heidänkin ainoana kannusti-
mena on ollut vain vankkumaton käsitys, että len-
topallon leviäminen on koko kansan liikuntaharras-
tuksen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Nyt he voivat
nähdä tämän käsityksensä kantavuuden, sillä lento-
pallosta on tulossa se liikuntamuoto, joka tempaa —
kuten hiihto, kävely yms. — aktiiviseen toimintaan
»urheilukänsä obi eläneetkin» sukupuoleen katsomatta.

Kilpaurheilupiireissä on usein keskusteltu siitä,
eikö urheiluseurojen ja niiden keskusjärjestöjen työ
sinänsä ole riittävää urheilun propagandaa. Olemme
usein tätä käsitystä torjuessamme viitanneet toisiin
pohjoismaihin, joissa urheilun edistämisyjärjestöt toimi-
vat hyvässä yhteisymmärryksessä kilpaurheilujärjestöjen
kanssa toinen toisiaan tukien. Lentopallon yllättävän
innostunut vastaanotto osoittaa, että muutakin kuin
urheiluseurojen toimintaa tarvitaan, sillä kilpaurheilu-
järjestöjen toimin ei Suomen kansalle olisi tuskin kos-
kaan voitu tehdä sitä palvelusta, minkä uskomme tul-
leen nyt — kuten niin monasti ennen — tehdyksi
SL:n toimesta.

Olemme iloinneet siitä, että meilläkin kilpaurheilun
ja ns. kansanurheilun keskinäiset suhteet ovat parane-
massa, mutta meidän sallittancen kuitenkin sanoa, että
vieläkin on paljon toivomisen varaa. Nämä kaksi ur-
heilurintamaa löytänevätkin toisensa vasta sitten, kun
urheilu-käsité sinänsä saa laajemman tulkinnan.

LENTOPALLOSARJAT OVAT PYÖRINEET

Lentopalloilu on nyt lyönyt lopullisesti itsensä suuren yleisön tietouteen. Tästä lankeaa suurelta osaltaan kiitos Helsingin Ladulle, jonka järjestämät pääkaupungin lentopallon propagandasarjat ovat herättäneet sanomalehdistönkin kiinnostusta ja näin on saatu pelistä tietoja julkisuuteen.

Kevätsarja, jonka ilmoittautumisaika jäi lyhyeksi aloitettiin 7. 6. Eläintarhan urheilukentän viereisellä kaupungin lentopallokentällä. Sarjaan ilmoittautui 23 joukkuetta 17:stä eri liikkeestä tai toimistosta. Sarjan säännöissä oli määräyksenä, että 6-henkisessä joukkueessa on oltava vähintään kaksi naispelaajaa. Sarja pelattiin yksinkertaisena cup-sarjana, jolloin yhdestä häviöstä joutui putoamaan pois. Kun näin nopea putoaminen ei anna oikeata kuvaa joukkueiden voimasuhteista, päätettiin syksyllä järjestettävässä sarjassa pudottaa pois vasta kahdesta häviöstä. Sarjaa varten vahvistettiin lyhennetyt lentopallopelin säännöt kansainvälisten lentopallösääntöjen pohjalla, joskin muutamissa kohdissa poikettiin niistä. Kun sarjan tarkoituksena oli lentopalloharrastuksen edistäminen ja samalla pelin opettaminen, hyväksyttiin säännöissä poikkeavasti mm. alkusyötön uusiminen yhden kerran, jos pallo syötettäessä koskettaa verkkoa, mutta menee yli. Säännöissä pidettiin tiukasti kiinni määräyksestä, että alkusyöttö on suoritettava avokämmenellä, koska sen opettelu on tarkkuutensa vuoksi ensiarvoisen tärkeä. Myöskään pelin aikana ei hyväksytty nyrkin käyttämistä lyönneissä.

Propagandasarjassa suoritettiin kaikkiaan 149 ottelua. Ensimmäiset pelit olivat tasollaan heikokkoja, mutta pelitaito kehittyi ajan mukana. Kuvamme Yhtyneitten Kivalehtien ja Suomen Ladun välisestä ottelusta. Ladun Veini Laine sijoittamassa kevyttä näpystä Yhtyneitten kentälle. Toini Niemurvan seuraava hymyillen pallon kulkua. Hermot siis pitivät Ladun joukkueella kutinsa, mutta silti Yhtyneet voittivat ottelun 2—1!

Kevätsarjassa pelattiin kunakin iltana kolme eri ottelua, kunkin ottelun kestäessä määrätty kolme erää, vaikka peli olisi selvinnytkin jo kahdella erällä. Tämäkin määräys pelitottumuksen saamiseksi. Kolmen erän ottelut kestivät yleensä n. 3/4 tuntia. Sarjassa pelattiin kaikkiaan 22 ottelua. 17. 6. kamppailivat loppuotteluun pääsystä Hesperian kentällä KOP III ja Hankkija tiukan kolmen erän ottelun, jonka KOP voitti 2—1, eräpisteiden ollessa 9—14, 15—13 ja 18—16 KOP:n hyväksi. Vielä samana iltana pelasivat loppuottelun Kansakopettajat ja KOP III. Tiukan pelin voittivat opettajat selvästi eräpistein 15—11 molemmissa erissä. Opettajat saivat Rake Oy:n lahjoittaman komean kristallimaljakon.

Sivumennen mainittakoon tässä yhteydessä, että ottelua varten painatettiin pöytäkirjat, joihin oli pistesarakkeita merkitty kutakin erää varten 20. Vain yhden ainoan kerran, SOK:n ja Lassila & Tikanojan ottelussa jouduttiin merkitsemään tästä yli. SOK voitti tässä ottelussa ensimmäisen erän 21—19!

Innostus tätä sarjaa kohtaan oli yllättävän suuri, jota todistaa parhaiten se, että Suomen Ladun toimisto sai

sarjan aikana kymmeniä puhelinsoittoja, joissa tiedusteltiin mukaan pääsyn mahdollisuuksia. Niinikään pelipaikkaa ympäröivillä kallioilla oli innostuneita katselejoita pelien aikana runsaasti.

Propagandasarjan syyskierrokseen ilmoittautui kokonaista 75 joukkuetta. Näistä 64 yleiseen ja 11 puolustusvoimien ja palokunnan sarjaan. Viimemainituista kuitenkin yksi joukkue joutui peruuttamaan mukautulonsa, joten peleihin osallistui kaikkiaan 74 joukkuetta.

Sarjassa suoritettiin yhteen aikaan otteluja kaikkiaan kuudella eri kentällä, joten toimitsijavoimien haaliminen tuotti alkuun suuria vaikeuksia. Kun joukkueita oli jäljellä enää parisenkymmentä, joista enemmällä kuin puolella jo yksi häviö, supistettiin kenttien lukumäärä kolmeksi ja joukkueiden lukumäärän alentuessa tästä, päästiin myös kenttien lukumäärää edelleen supistamaan. Luovutuksia tapahtui ainoastaan neljä. Protesteja tehtiin kolme, jotka kaikki hyväksyttiin. Protestit johtuivat pääasiassa siitä, että tuomari ei muistanut tarkasti sarjan erillisiä sääntömääräyksiä. Merkille oli kuitenkin pantava, että vain yhdessä tapauksessa uusintapelissä voittaja vaihtui.

Tuomareita ja toimitsijoita varten järjestettiin ennen sarjan alkua kaksi neuvottelutilaisuutta, joissa sovittiin sääntötulkinnosta. Sarjaa varten hyväksytyt säännöt poikkesivat vain muutamissa kohdissa kansainvälisistä säännöistä. Näistä mainittakoon aloitusyötön uusiminen kerran siinä tapauksessa, että pallo koskettaa verkkoa, mutta menee kuitenkin sen yli. Tämä siitä syystä, että aloittelevan on varsin vaikeaa saada alku-työtöä omistumaan. Sarjan loppupeleissä sensijaan vain harvoin tätä oikeutta joukkueet joutuivat käyttämään. Pelijoukkueen kokoonpanoon nähden niinikään vahvistettiin entinen määräys vähintään kahden naisen mukanaolosta. Ne joukkueet, jotka pääsivät pisimmälle sarjassa osasivat antaa myös naisten pelata. Muutamassa joukkueessa esittivät naispelaajat jopa näppärää verkkopeliä.

Varsinaisina kokemuksina voitiin panna merkille, että niin paljon kuin syötöoikeus merkitseekin pelissä pisteiden saamisen kannalta, on edullisinta, että se saadaan varmasti menemään verkon yli, sillä vain aiharvoissa tapauksissa aloitusyötö johti suoraan tulokseen. Naisten osuudesta joukkueen peliin tuli jo edellä mainituksi. Todettakoon tässä vielä, että muutamissa joukkueissa naispelaajiin eivät miehiset pelitoiverit luottaneet ollenkaan ja sen vuoksi kentälle

syntyi vaarallisia aukkoja. Verkolla pelattaessa pyritään useinkin pallo lyömään kovalla iskulla vastapuolen kentälle suoraan maata kohti. Tässä on se vaara, että käsi hyvin helposti menee verkon yli. Tämä vältetään, jos pelaajat sijoittautuvat verkolla tarpeeksi kauas. Sen sijaan verkon lähellä oltaessa voidaan käyttää nostonomaisia hiljaisia pudotuksia aivan verkon reunaan pitkin. Useimmat lujat iskut lyötiin etumiesten taakse, ja ne myös johtivat poikkeuksetta tulokseen. Sarjan alussa päättyivät useimmat ottelut tulokseen 2—0, sen sijaan loppupuolella, pelitaidon kehittyessä merkittiin useimmat ottelut päättyneeksi 2—1. Kahden erän ottelut kestivät keskimäärin 1/2 tuntia ja kolmen erän ottelut 45—50 minuuttia.

Alkupeleissä käytettiin neljää toimitsijaa. Näistä kaksi, pelituomarin ja kirjurin asetti sarjan järjestäjä ja kaksi, syötön valvojat asettivat pelaavat joukkueet. Loppupeleissä pelituomarin lisäksi otettiin käytäntöön verkkotuomari, jonka tehtävänä oli lähinnä tarkkailla ja todeta verkolla tapahtuvat virheet. Loppuotteluun asetti sarjan järjestäjä kaikki toimitsijat.

Sarjasta putosi siis pois kahdesta häviöstä. Ilmoittautumisen jälkeen arvottiin joukkueille numerot ja jaettiin ne kuuteen ryhmään. Kun ryhmät pieneivät, yhdistettiin jäljellä olevia.

Voittajaksi selviytyi VR Pasila I, joka ei kärsinyt peleissään yhtään häviötä. Loppuottelu suoritettiin Helvar III ja Pasilan välillä, päättyen se Pasilan voittoon 2—1. Palokunnan ja puolustusvoimien sarjassa suoritettiin loppuottelu Hels. VPK I:n ja It.R I:n välillä, ensinmainitun voittaessa 2—0.

Edellinen ottelu oli tiukka ja tasaväkinen, Pasilan harrastaessa rauhallista sijoituspeliä, Helvarin taasen viljellessä lujia iskulyöntejä verkolta. Erät päättyivät 15—10, 8—15 ja 15—13. Sorilasjoukkueiden loppuottelu Palokunnan kentällä oli sen sijaan tasoltaan yllättävän heikko, kun ottaa vielä huomioon, että molemmat joukkueet olivat puhtaasti miesjoukkueita. Soittajapojat voittivat It:n eräpistein 15—8 ja 15—6.

Lentopallisarjat pyörivät myös maaseudulla. Kuvamme Kymnilehtaan sarjaottelusta.

K U U L U M I S I A

— Neuvostoliitossa on lentopallopelillä hyvin keskeinen asema kansanurheilutoiminnassa. Eri kaupungeissa ja neuvostotasavalloissa pyörivät omat sarjansa. Prahasta syyskuussa tullut tieto tiesi kertoa, että Neuvostoliitto on voittanut siellä pelatun maailmanmestaruuden? Ko. MM-kilpailuun lienee kuitenkin ottaneet osaa ainoastaan Itä-Euroopan valtiot, koska osanottajamaiden joukossa näkyi olevan mm. Puola, Tšhekkoslovakia ja Bulgaria. Loppuottelussa Neuvostoliitto voitti Tšhekkoslovakian 3—1, joten ottelussa on ilmeisesti noudatettu viiden erän menetelmää, jolloin kolmen erän voittaja selviytyy voittajaksi. Bulgaria oli näissä kisoissa kolmas. Naisten sarjan voitti niinkään Neuvostoliitto.

— Itä-Europan lentopallösäännöissä on muuten muutamia eroavaisuuksia muualla käytännössä oleviin sääntöihin nähden. Niinpä heillä on sallittu pallon lyöminen nyrkillä, mutta sensijaan on kielletty kahden tai useamman pelaajan yhtäaikainen kosketus. Tässä yhteydessä voidaan mainita, että mm. amerikkalaisissa säännöissä alkusyöttöä ei saa suorittaa yliolan lyönnillä, vaan lyönnin täytyy tapahtua olkapään tasoa alemmalla.

— Gruusiasta tullut tieto kertoo, että sinne on tämän vuoden aikana rakennettu 200 uutta lentopallo- ja tenniskenttää.

Saamamme tiedon mukaan kunnostetaan Helsinkiin ensi kesäksi lähes 20 lentopallokenttää eri puolille kaupunkia. Kenttien kunnostamisesta huolehtii kaupunki.

LUKUISASTI SARJOJA HELSINGISSÄ.

Syksyllä on Helsingissä pelattu useita eri lentopallisarjoja. Helsingin Ladun propagandasarjan lisäksi ovat Keskusvirastot pelanneet 12:lla joukkueella oman sarjansa, retkeilykerhot 20:lla joukkueella omansa ja hammasteknikot 11:lla joukkueella omansa. Kun Helsingin Ladun propagandasarjassa oli mukana 74 joukkuetta, oli Helsingissä syyskuussa lentopallon kimpussa ainakin 117 joukkuetta!

Näistä retkeilykerhoilla on samanlaiset säännöt ja joukkueet kuin Helsingin Ladullakin, samoin hammasteknikoilla, mutta viimeksimainitut pelaavat vain 4-miehisin joukkuein. Keskusvirastoilla sen sijaan on joukkueiden muodostamisessa annettu kullekin neljä mahdollisuutta. Joukkueen pelaajat voivat olla kaikki ikämiehiä (yli 35 v.) tai sitten naisia. Kolmantena vaihtoehtona on ikämiehistä ja naisista koottu joukkue, sekä neljäntenä korkeintaan kaksi alle 35 v. miestä ja muut naisia.

PALOKUNTALAISET PELANNEET KEVÄÄLLÄ KOKO MAATA KÄSITTÄVÄN SARJAN.

Vakinaisten palokuntien piirissä on lentopalloharrastus ollut erittäin vilkasta. Niinpä viime keväänä järjestettiin Tampereella koko maata käsittävä palokuntien mestaruussarja. Osanottajia oli 10 joukkuetta Oulusta, Tampereelta, Helsingistä, Lahdesta, Kotkasta, Porista ja Turusta. Palokunnan mestaruuden voitti Tampere I. Pelit pelattiin 4-miehisin joukkuein 6×14 m suuruudessa salissa.

Mainittakoon, että mm. Messukylän paloaseman miehet pelaavat lentopalloa ulkona ympäri vuoden! Tätä tapaa on syytä suosittelua muillekin lentopallon harrastajille. Salien puute ei ole näin ollen esteenä kautta vuoden tapahtuvalle harrastukselle.

LENTOPALLOVÄLINEILLÄ MENEKKIÄ.

Lentopalloja ja verkkoja valmistavasta tehtaasta saamamme tiedon mukaan on tämän vuoden aikana valmistettu yli 1.000 verkkoa ja kolmisen tuhatta palloa! Kun tiedämme, että varsinkin kesällä oli verkoista ja palloista kova puute, lienee lentopallovälineet olleet tämän vuoden kysytyimmät urheiluvälineet.

Mainittakoon, että normaalimitat täyttävien kestävien verkkojen vähittäismyyntihinta on mk 1.325:— ja virallisten pallojen 740:—.— Suomen Latu on puolestaan valmis avustamaan pallojen ja verkkojen hankinnassa maaseutulaisia.

Kivelän sairaalan potilaat ovat laittaneet lentopallokentän sairaalan pihalle. Tässä toteutetaan sanontatapaa »eivät terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaut!»!

*

Hiihtäjät innostuivat Vuokatin valmennusleirillä pelaamaan lentopalloa siinä määrin, että heti ruokailun tai lenkin jälkeen pantiin peli käyntiin. Mäkimiehet voittivat hiihtäjät.

*

Pasilan konepajalla pyörii oma sarja, jossa on mukana peräti 19 joukkuetta! Pasilan menestys lentopallon propagandasarjassa lienee antanut aimosyökyksen pelin harrastamiselle.

*

Helvar oli kahden joukkueen voimalla lentopallon propagandasarjassa viimeisiin otteluihin asti mukana. Mutta niinpä siellä on palloa hakattu ympäri vuoden jo pitemmän aikaa. Pojat vakuuttivat, että pelaaminen talvella ruokatunnin aikana on erittäin virkistävää.

IISALMEN LATU.

Iisalmeen on perustettu Suomen Ladun kerho, Iisalmen Latu. Toivotamme uuden tulokkaan tervetulleeksi joukkoomme ja toivomme, että Joululadussa saamme kuulla iisalmelaisten tempauksista lisää.